

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 25. november 2009 truffet vedtak i

Sak nr: 36/09 (arkivnr: 200900431-19)

Saken gjelder: Klage fra Barneverntjenesten i A kommune på tingrettsdommer B ved X tingrett

Utvalgsmedlemmer: Eva Nygaard Ottesen (leder)
Ola Dahl
Jeppe Normann
Wenche Frogn Sellæg
Rita Sletner

Ola Dahl møtte som varamedlem for Berit Svensli Solseth, som hadde forfall.

Jeppe Normann møtte som varamedlem for Frode Sulland, som hadde forfall.

Rita Sletner møtte som varamedlem for Halvor Kjølstad, som hadde forfall.

Offentlighet: Vedtaket er offentlig, jf. offentleglova § 3.

Vedtaket: Tingrettsdommer B gis kritikk for å ha opptrådt i strid med god dommerskikk.

Innledning:

Ved brev av 5. mai 2009 har Barneverntjenesten i A kommune inngitt klage på tingrettsdommer B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeratferd. Klagen er forelagt tingrettsdommer B som ved brev av 5. juni 2009 har avgitt uttalelse. Utvalget har videre innhentet uttalelse fra politiet v/ politiadvokat C i brev av 1. september 2009 og bistandsadvokat D i brev av 27. august 2009. Det er fremlagt protokoll og utskrift av dommeravhøret. Sorenskriver E ved X tingrett er orientert om klagen og har den 8. juni 2009 avgitt uttalelse.

Saksfremstilling:

Klagen har sin bakgrunn i en sak om midlertidig vedtak fattet 10. mars 2009 av barneverntjenesten i A kommune med hjemmel i barnevernloven § 4-6 annet ledd vedrørende et barn født 11. april 1999. Akuttvedtaket ble fattet etter uttalelser om at barnet ble utsatt for vold av sin far, og barneverntjenesten anmeldte forholdene til politiet. Den 17. mars 2009 ble det etter begjæring fra politiet gjennomført et dommeravhør av barnet. Etter at dommer B hadde besluttet at dommeravhøret skulle avsluttes ble det avholdt et oppfølgende møte. Det er dommer B's uttalelser til barnet i dette møtet som er gjenstand for klage.

Dommerens beslutning om å avslutte dommeravhøret ble påanket av politiet med anførsel om saksbehandlingsfeil ved at politiet ikke ble gitt anledning av dommeren til å fullføre dommeravhøret. Denne anken ble senere trukket, og det ble begjært og gjennomført nytt dommeravhør med annen tingrettsdommer ved samme tingrett den 12. mai 2009.

Fra protokoll for dommeravhør av 17. mars 2009 s. 3 hitsettes:

”Straks etter at avhøret var avsluttet ble det avholdt et oppfølgende møte på politistasjonen. Tilstede på møtet var de personer som er nevnt ovenfor, samt vitnet og settevergen. Dommeren ga uttrykk for sin klare mening om at (...) nå fikk reise hjem til mamma og pappa”.

Klager - Barneverntjenesten i A kommune - har i hovedsak vist til følgende:

Barneverntjenestens representant, som var oppnevnt som setteverge, fulgte barnet til dommeravhøret og satt utenfor og ventet mens dommeravhøret pågikk. Gjengivelse av situasjonen fra oppfølgende møte etter dommeravhøret hitsettes fra klagen:

”Saksbehandler og barnet ble bedt om å være med inn på et konferanserom. Her var dommer, barnets bistandsadvokat, politiadvokat og politiets etterforsker tilstede. Dommer B satte seg overfor barnet og saksbehandler fra barneverntjenesten og sa at det nå var bestemt at barnet skulle flytte hjem til sine foreldre. Han sa at dette skulle ordnes så fort som mulig, og at det kun var noe papirarbeid som skulle ordnes først. Saksbehandler fra barneverntjenesten og barnet forlot politistasjonene kort etter dette. I etterkant av dette måtte barneverntjenesten informere barnet om at utsagnet om at hun kunne få flytte hjem ikke medførte riktighet. Barnet fikk en sterk emosjonell reaksjon, og lurte på hvorfor dette da ble uttalt.

....

Barneverntjenesten ønsker å påpeke at barnet var plassert i henhold til lov om barneverntjenester § 4-6, 2. ledd. Vedtaket ble godkjent av fylkesnemnda for barnevern og

sosiale saker i Y 11.03.2009. Dommer B har dermed i denne sammenheng ingen myndighet til å overprøve dette vedtak.

....

Barneverntjenesten er av den oppfatning at det er viktig at barn som er plassert utenfor hjemmet får tydelig og korrekt informasjon om prosessen i saken. Forutsigbarhet og trygge voksne rundt barnet er vesentlig for at barnet skal oppleve trygghet”.

Innklagede – tingrettsdommer B – har i hovedsak vist til følgende:

”Som dommer med ansvar for gjennomføringen av avhøret den 17.03.2009, var det min beslutning at avhøret skulle avsluttes. Beslutningen ble truffet etter en umiddelbar bevisvurdering av barnets forklaring, jf. strpl. § 239. Som det fremgår av mitt brev til Z lagmannsrett, er det riktig at jeg ga uttrykk for min mening om at barnet nå fikk reise hjem til mamma og pappa. Jeg ble i etterkant forbauset over at påtalemyndigheten og barneverntjenesten ikke delte min vurdering. Jeg var klar over fylkesnemdas vedtak av 11.03.2009. Nemdas vedtak var truffet ut fra opplysningene i saken slik de da forelå. Min vurdering ble gjort på bakgrunn av de bevis som forelå ved barnets forklaring i dommeravhøret den 17.03.2009.

Jeg kan ikke erindre at ordene fra meg falt slik at ”*det nå var bestemt at barnet skulle flytte hjem til sine foreldre*”. Et slikt vedtak måtte treffes av barneverntjenesten/fylkesnemda. På bakgrunn av barnets forklaring, vurderte jeg saken slik at beslutning om dette klart ville bli truffet innen kort tid. Det fant ikke sted noen samtale eller drøftelse av disse spørsmålene. Jeg kan ikke erindre at barneverntjenestens saksbehandler ga en bemerkning. Jeg kan vanskelig se at jeg ”*grep inn i prosesser som ikke var gjenstand for overprøving*” Fylkesnemdas vedtak ble ikke overprøvd av meg. Jeg ga en meningsytring ut fra den foreliggende bevissituasjon og hensynet til barnet. Meningsytringen kunne med fordel ha vært utelatt”.

Aktor - politiadvokat C - har uttalt følgende i sitt brev av 1. september 2009.

”Undertegnede ønsker å presisere at uttalelsen fra tingrettsdommer B til barnet om at det var bestemt at hun skulle flytte hjem til sine foreldre må stå fullt og helt for hans egen regning. Ingen fra politiet hadde noe med denne siden av saken å gjøre. De fra politiet som var tilstede hadde heller ingen mulighet til å avverge dette utspillet fra tingrettsdommer B”.

Det fremgår av ankeerklæring av 19. mars 2009 at politiets representanter ikke var tilstede under begynnelsen av det oppfølgende møtet, og at det var settevergen fra barnevernstjenesten som senere på dagen pr telefon opplyste om dommerens uttalelser til barnet.

Bistandsadvokaten - advokat D - uttaler at slik saken ble oppfattet av henne, har hun ingen innvendinger mot B’s ledelse av dommeravhøret. Det vises til at dette er en sak uten fri rådighet, og bistandsadvokaten kan ikke tiltre noen klage over B’s håndtering.

Sorenskriver E - viser til at han ikke har vært til stede og heller ikke har hatt innsyn i noen av sakens dokumenter. Han kan ikke se at han skulle ha grunnlag for å uttale seg ytterligere om angjeldende sak.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf. domstolloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptre i strid med god dommerskikk, jf. domstolloven § 236 første ledd.

Det fremgår av lovforarbeidene jf. NOU 1999: 19 side 325 flg, særlig side 326 første spalte at utgangspunktet bør være at alle former for kvalifisert kritikkverdig atferd etter omstendighetene bør kunne resultere i disiplinærtiltak. Tilsynsutvalget forutsettes å kunne behandle ”uhøvisk eller utilbørlig” atferd fra dommerens side. Det uttales blant annet at:

”Dette innebærer bl.a. at grov, ubehøvlet opptreden fra en dommers side i et rettsmøte vil kunne gjøres til gjenstand for disiplinær forfølgning. Det samme må gjelde (andre) utslag av slett møteledelse...”

Det fremgår videre av lovforarbeidene s. 326 første spalte i.f. at en viktig rettesnor for disiplinærorganets vurdering er hvorvidt man står overfor forhold som er egnet til å svekke tilliten til domstolene/dommerne. Det vil si at det må være elementer ved dommerens atferd som kan medføre svekket tillit.

Det følger av dette at klagerens anførsler om at dommeruttalelser til barnet påførte barnet emosjonelle belastninger, representerer en slik påstand om dommeratferd som kan behandles av utvalget.

Tilsynsutvalget legger til grunn at både protokollen fra dommeravhøret og tingrettsdommerens svar på klageanførslene, bekrefter at han direkte henvendt til barnet har gitt uttrykk for at hun nå ville få komme hjem til mamma og pappa. At det er delvis avvikende forklaringer mellom barnevernets representant og tingrettsdommeren om hva som konkret ble sagt til barnet, er i denne sammenheng av underordnet betydning. Det sentrale tema er at dommerens uttalelser gav barnet inntrykk av at hun nå ville få komme hjem til foreldrene.

I kommunikasjon med barn skjerpes kravet til dommers atferd. Et viktig moment i denne sammenheng er barnets alder og modenhet.

I den foreliggende saken finner Tilsynsutvalget tingrettsdommer B's uttalelse til barnet svært lite skjønnsom, særlig ut fra at dommerens vurdering av utfallet i denne saken helt klart lå utenfor hans myndighetsområde. Det var etter Tilsynsutvalgets mening ingen ytringer fra barnet eller andre tilstedeværende som skulle foranledige tingrettsdommer B's uttalelse.

Tilsynsutvalget kan forstå at dommerens intensjoner var de beste, men hans opptreden fremstår allikevel som svært lite hensynsfullt overfor barnet, og i tillegg helt unødvendig. Isteden for å opptre på en ryddig og tillitsvekkende måte, har dommeren ved sin uttalelse påført barnet unødvendig belastning i form av blant annet usikkerhet overfor barneverntjenesten. I likhet med barneverntjenesten i saken mener Tilsynsutvalget at det er

svært viktig at barn som er plassert utenfor hjemmet får tydelig og korrekt informasjon om videre prosess i saken. Tilsynsutvalget legger selvstendig vekt på barnets reaksjon, og at tingrettsdommer B's handlemåte har påført barnet belastninger.

Tilsynsutvalget registrerer at dommeren gjennom sine uttalelser i klagesaken mener at meningsytringen med fordel kunne vært utelatt. Tilsynsutvalget finner etter en samlet vurdering at tingrettsdommer B har opptrådt klanderverdig, og at hans uttalelser til barnet er å anse som kritikkverdig atferd. Han har i denne saken opptrådt i strid med god dommerskikk. Det er grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak i form av kritikk, jf. domstoloven § 236 andre ledd.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

Tingrettsdommer B gis kritikk for å ha opptrådt i strid med god dommerskikk.